

Kommunale mål og retningslinjer for hjorteviltforvaltning i Sel kommune 2025-2028

Innhold

Kommunale mål og retningslinjer for hjorteviltforvaltning i Sel kommune 2025-2028.....	1
Innledning.....	2
Områdebeskrivelse og faktaopplysninger	3
Bestandsstatus elg.....	5
Felte elg	5
Sett elg pr. jegerdag	7
Felt elg pr. jegerdag.....	8
Sett ku pr. okse.....	9
Sett kalv pr. ku.....	10
Sett kalv pr. kalvku	11
Alderfordeling.....	12
Slaktevekter.....	13
Beiteforhold	14
Bestandsstatus hjort.....	17
Bestandsstatus rådyr	19
Fallvilt	20
Vurdering mot andre kommuner	21
Kommunale målsetninger og retningslinjer	22
Felles målsetninger for forvaltning av alle artene	22

Målsetninger for elg	22
Målsetninger for hjort	23
Målsetninger for rådyr	23
Rapportering til Hjorteviltregisteret.....	23
Mål for beiteskader	23
Mål for ulykker på veg og bane:	23
Bestandsplaner	24
Kontroll og rapportering.....	24

Innledning

Forskrift om forvaltning av hjortevilt (FOR-2016-01-08-12) er førende for hjorteviltforvaltningen i Norge. Formålet med forskriften er:

§ 1 Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

§ 2 Definisjoner

I denne forskriften forstås med

- a) hjortevilt: elg, hjort, rådyr og villrein;*
- b) tellende areal: det arealet som skal legges til grunn for beregning av antall fellingstillatelser;*
- c) minsteareal: størrelsen på det tellende arealet som skal legges til grunn for hvert dyr det gis fellingstillatelse på;*
- d) vald: et areal som etter søknad er godkjent av kommunen eller villreinnemnda for jakt på hjortevilt;*
- e) jaktfelt: et mindre geografisk område innenfor et vald som jaktrettshaverne har avgrenset av hensyn til jaktutøvelsen;*
- f) bestandsplanområde for elg og/eller hjort: et område bestående av to eller flere vald som samarbeider om å utarbeide bestandsplan for elg og/eller hjort. Godkjennes av kommunen etter søknad;*
- g) villreinområde: et område avgrenset som den geografiske forvaltningsenheten for villreinbestanden;*
- h) bestandsplan: jaktrettshavernes offentlig godkjente, flerårige plan med mål for bestandsutviklingen, og beskrivelse av den årlige avskytingen;*
- i) jaktrettshaver: enhver som har jaktrett på en eiendom. Retten til å jakte tilhører grunneier hvis ikke annet er bestemt;*
- j) Hjorteviltregisteret: nasjonal databank som ivaretar og tilrettelegger opplysninger for hjorteviltforvaltningen;*

- k) sett elg og sett hjort: jegernes observasjoner av bestemte viltarter i sitt jaktfelt, registrert etter fastsatt instruks.

Om mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr sier forskriften følgende:

§ 3. Mål for forvaltning av elg, hjort og rådyr

Kommunen skal vedta mål for utviklingen av bestandene av elg, hjort, og rådyr der det er åpnet for jakt på arten(e). Målene skal blant annet ta hensyn til opplysninger om beitegrunnlag, bestandsutvikling, skader på naturmangfold, jord- og skogbruk og omfanget av viltulykker på veg og bane.

Jf. § 15 i hjorteviltforskriften kan vald eller bestandsplanområder som disponerer et tellende areal på minimum 20 ganger minsteareal søke kommunen om godkjenning av en flerårig, maksimal femårig, bestandsplan for elg og/eller hjort. Bestandsplanen skal inneholde mål for bestandsutviklingen, og disse skal være i samsvar med kommunens mål. Kommunen kan kun godkjenne bestandsplaner som er i tråd med kommunale mål og retningslinjer.

Kommunen har hovedansvaret for den offentlige forvaltningen av elg, hjort og rådyr. I tillegg til å bidra til ivaretagelse av bestandene og deres leveområde, har kommunen et stort ansvar for offentlige interesser knyttet til hjortevilt, blant annet opplevelsesverdier, biologisk mangfold, trafikkproblemer og beiteskader på skog og innmark. Jaktrettshaverne har ansvaret for organisering og tilrettelegging av jaktutøvelsen. De har også mulighet til å bidra i bestandsforvaltningen, blant annet gjennom utarbeidelse av bestandsplaner og gjennomføring av andre forvaltningstiltak. Kommunens mål bør utvikles i tett dialog med berørte interesser, blant annet rettighetshavere og jegerorganisasjoner.

Hjorteviltforskriften sier at kommunens mål og retningslinjer skal være:

- Konkrete
- Etterprøvbare
- Tydelige retningslinjer for jaktrettshaverne som ønsker å utarbeide bestandsplan

Det er viktig at retningslinjene ikke blir så detaljerte at rettighetshaverne blir fratatt handlingsrommet sitt. Kommunen har ikke plikt til å utarbeide en avskytingsprofil i kommunen. Det tilligger rettighetshaverne gjennom bestandsplanene. Kommunen kan likevel utarbeide en veiledende avskytingsprofil med tanke på å nå de kommunale målene.

De kommunale målene og retningslinjene skal følge bestandsplanperioden som går fra 2025-2028 (Sel Øst) og 2025-2027 (Heidal og Sel vest). Planen kan stoppes eller endres i løpet av planperioden ved behov.

Områdebeskrivelse og faktaopplysninger

Sel kommune har et totalareal på 905 km², hvorav 94,7 % av arealet er utmark. Skog og åpen myr utgjør av dette 39,3% av kommunens areal. Sel kommune grenser til Nord-Fron, Sør-Fron, Folldal, Dovre og Vågå kommuner.

Sel kommune har en statsallmenning: Sel og Nordre Kolloen statsallmenning. Resterende areal forvaltes i hovedsak av grunneierlagene/valdene Høvringen, Kampen, Søre Sel, Bredebygden, Sel og Nordre Kolloen og Sjøa gjennom bestandsplanområde Sel Øst.

Område	Areal
Høvringen	18080
Kampen	18989
Søre Sel	18546
Bredebygden	12335
Sel og Nordre Kolloen	26335
Sjoa	4190

Grunneierlagene/valdene Veggum-Rustmo, Ottadalen bakside, Tholia, Bukjølen, Kjekslia og Heidal Viltlag gjennom bestandsplanområde Heidal og Sel vest.

Område	Areal
Veggum-Rustmo	9000
Ottadalen Bakside	8800
Tholia	11400
Bukjølen	13000
Kjekslia	12100
Heidal Viltlag	228700

I tillegg har kommunen to grunneierlagene/vald (Åsen og Horgen) som blir forvalta gjennom Vågå kommune, via bestandsplanområde Vågå/Sel nord.

Sel har derfor to bestandsplanområder:

Bestandsplanområde	Tellende areal
Sel Øst	98 477 daa
Heidal og Sel vest	283 000 daa
Sum tellende areal	381 477 daa

Både elg, hjort og rådyr blir forvaltet gjennom de to bestandsplanområdene (med unntak av Åsen og Horgen).

Sel kommune fastsatte forskrift om minsteareal i 2022 (FOR-2022-10-24-2647):

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2022-10-24-2647?q=minsteareal%20sel>

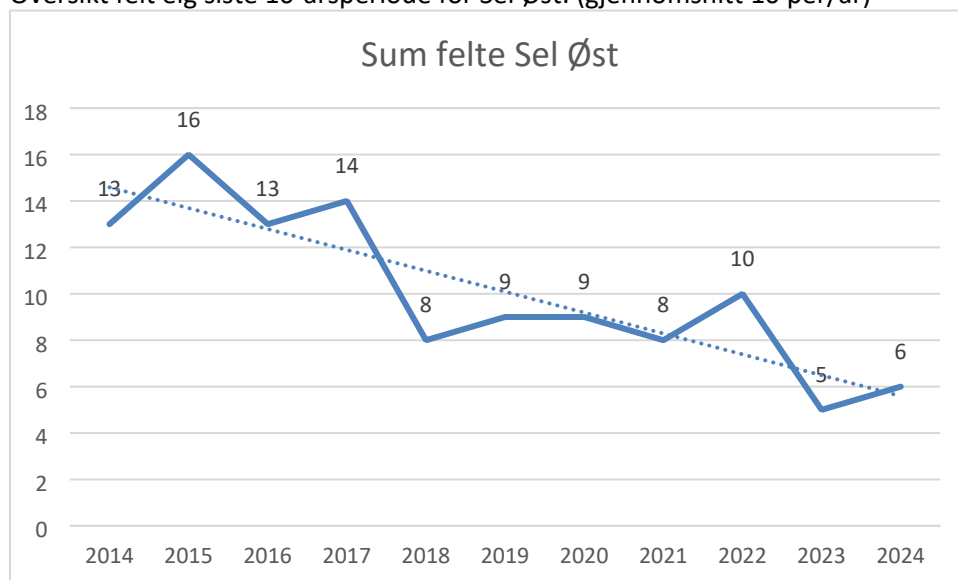
<i>Hele eller deler av kommunen:</i>	<i>Elg: Minsteareal i dekar</i>	<i>Hjort: Minsteareal i dekar</i>	<i>Rådyr: Minsteareal i dekar</i>
Sel kommune øst for Lågen	4 000	4 000	1 000
Sel kommune nord for Otta elv og vest for Lågen	2 000	3 000	1 000
Sel kommune sør for Otta elv og vest for Lågen	3 000	3 000	1 000

Bestandsstatus elg

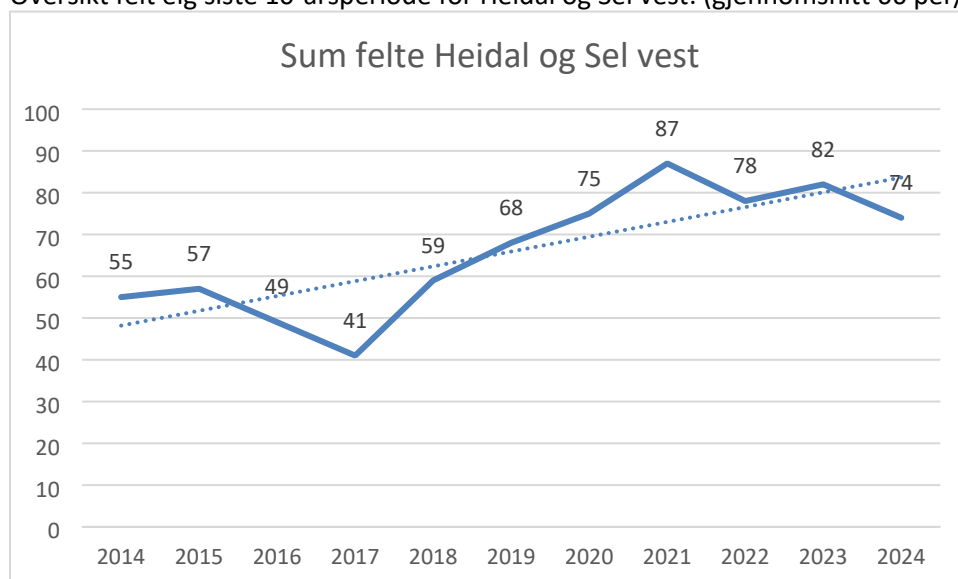
Hjorteviltforvaltning i Norge baserer seg i stor grad på kunnskap innsamlet fra jegerne under jaktutøvelsen, og som blir lagt inn på Hjorteviltregisteret. Dataene og statistikken fra Hjorteviltregisteret er det beste, og eneste kunnskapsgrunnlaget forvaltningen har for å si noe om en bestands størrelse, utvikling og kjønns- og alderssammensetning.

Felte elg

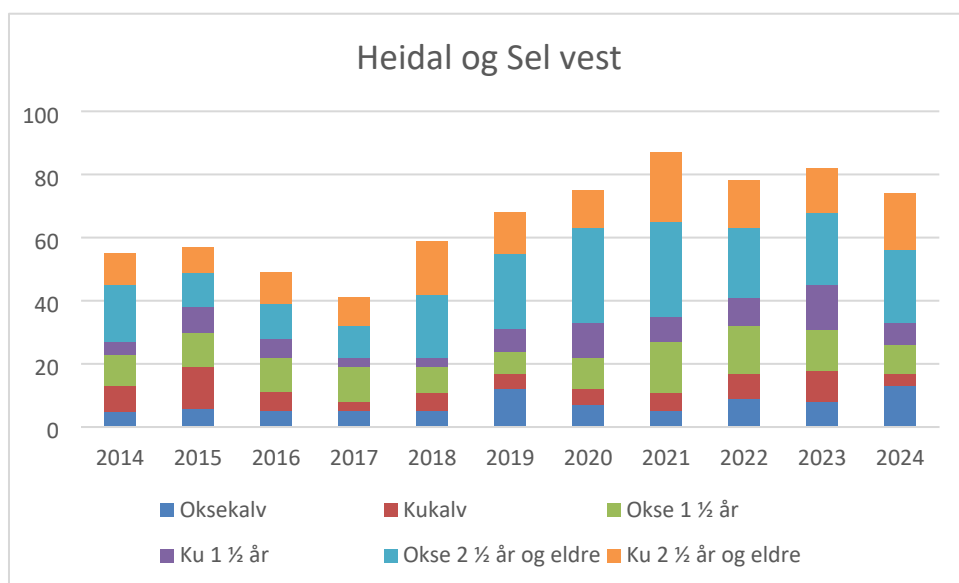
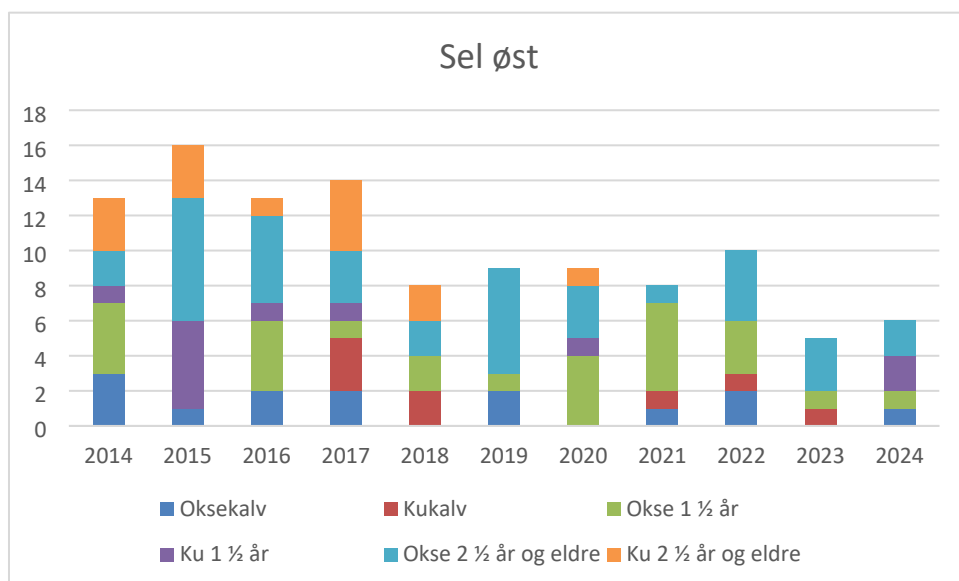
Oversikt felt elg siste 10-årsperiode for Sel Øst: (gjennomsnitt 10 per/år)

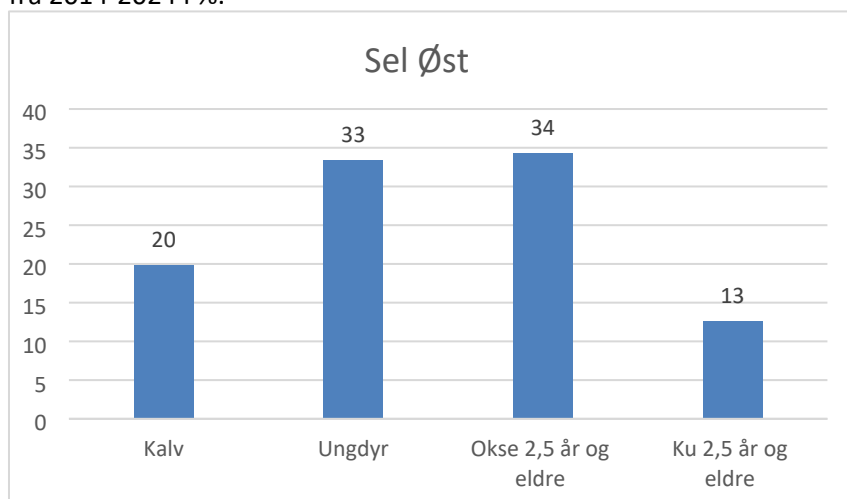
Oversikt felt elg siste 10-årsperiode for Heidal og Sel vest: (gjennomsnitt 66 per/år)

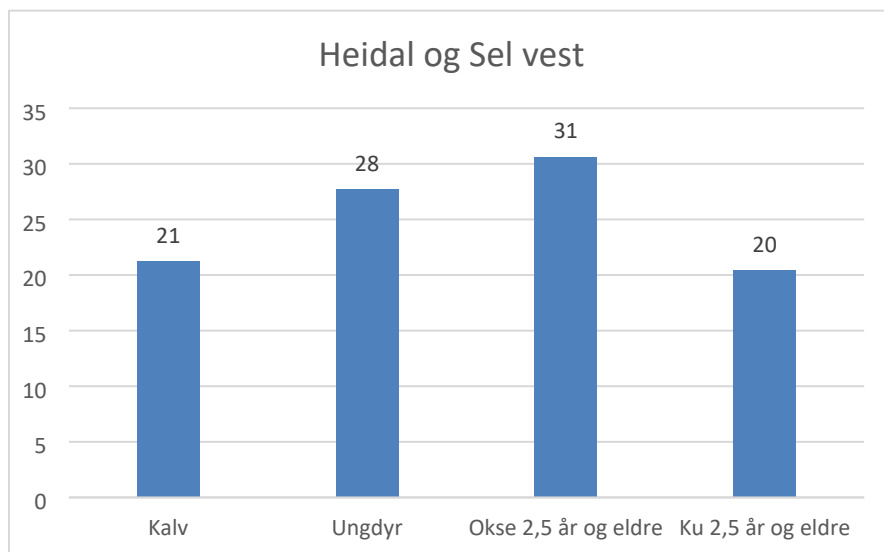

Grafen nedenfor viser felt elg fra 2014-2024, fordelt på alder og kjønn.

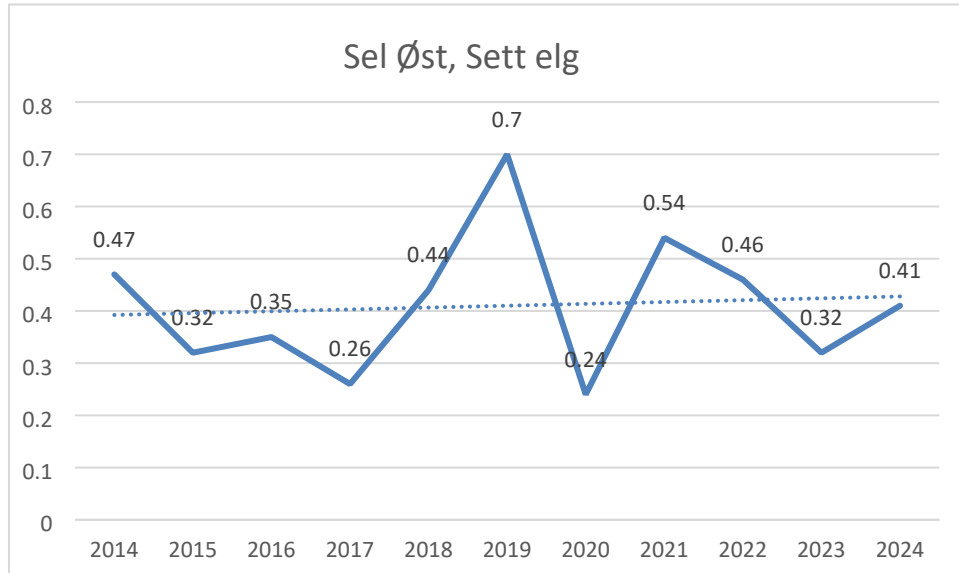
Grafen nedenfor viser gjennomsnittlig fordeling på felt elg for kalv, ungdyr, voksen ku og voksen okse fra 2014-2024 i %.

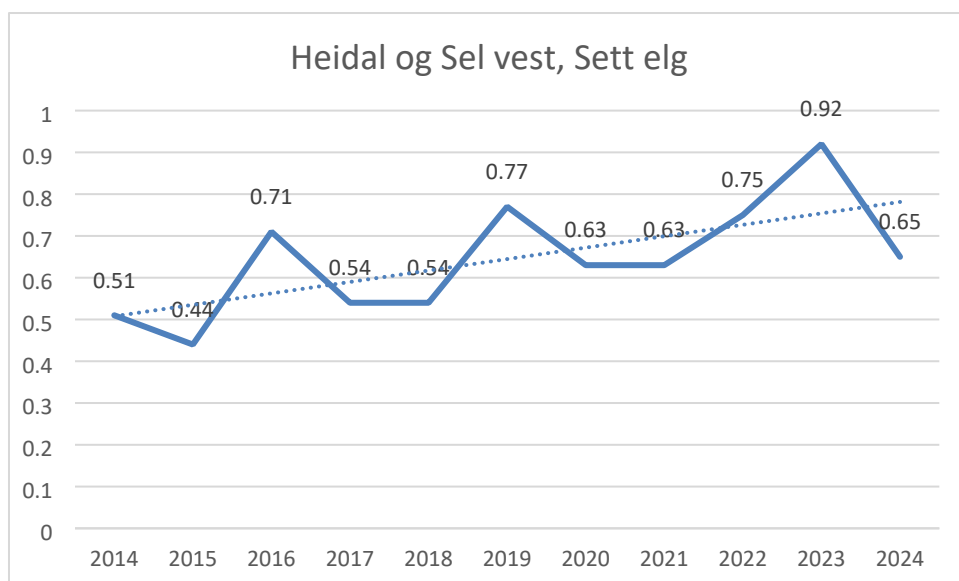

Sett elg pr. jegerdag

Sett elg pr. jegerdag er en indeks på hvor ofte det blir sett elg under jakta og er egnet til å si noe om bestandens størrelse og utvikling over tid. Metoden for å registrere sett elg ble forandret i 2018, og det er derfor mest relevant å sammenligne fra 2018 og fremover. (sannsynligvis en oppgang etter 2018 grunnet ny tellemetode).

Gjennomsnitt Sel Øst siste 10 årsperiode: 0,41

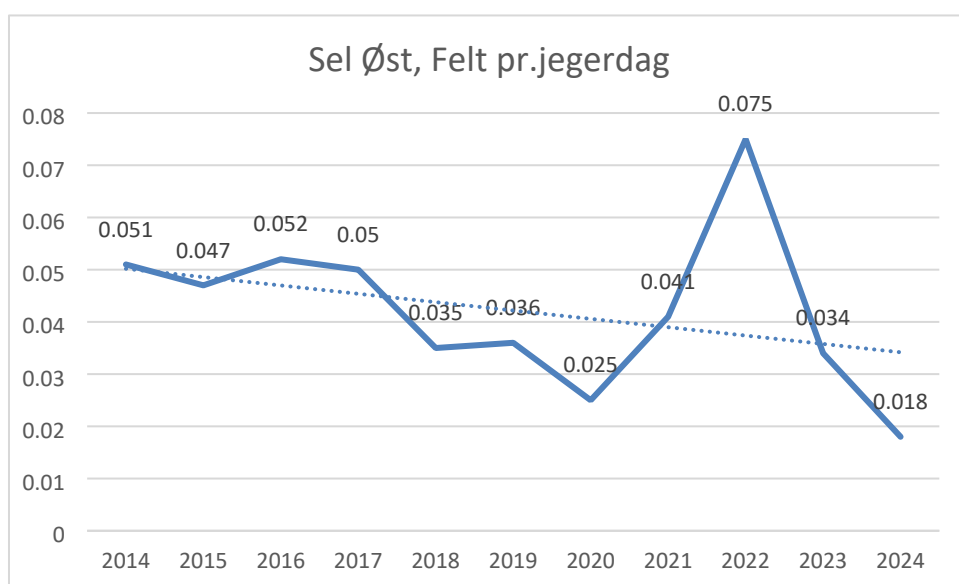

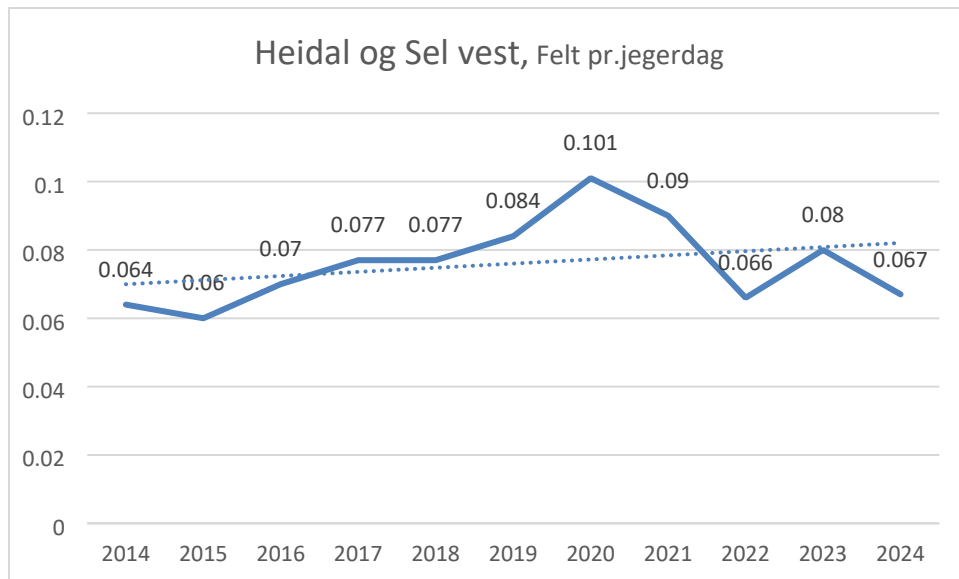
Gjennomsnitt Heidal og Sel vest siste 10 årsperiode: 0,64

Felt elg pr. jegerdag

Felt elg pr. jegerdag viser hvor mye elg som blir felt pr. jegerdag, og er i likhet med sett elg en indeks på bestandstettheten. Sel Øst: Felt elg varierer mellom 0,018 på det laveste og 0,075 på det høyeste (Snitt 0,042). Trendlinjen går nedover, og sammenlignet med sett elg pr. jegerdag kan dette tyde på at bestanden har vært synkende.

Heidal og Sel vest: Felt elg varierer mellom 0,060 på det laveste og 0,101 på det høyeste (Snitt 0,076). Trendlinjen går oppover, og sammenlignet med sett elg pr. jegerdag kan dette tyde på at bestanden har vært stabil, kanskje økende. (vanskelig å si sikkert pga. ny tellemetode fra 2018)

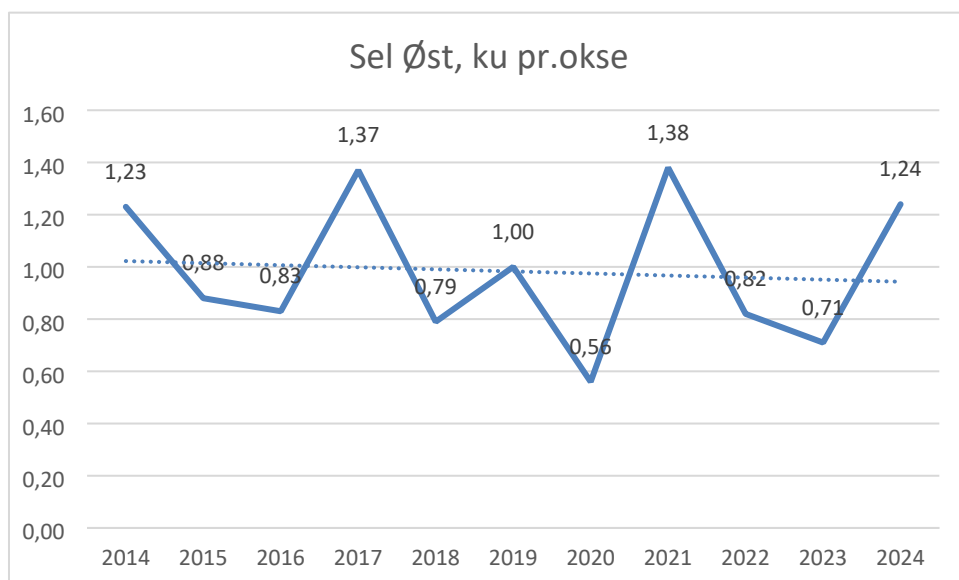

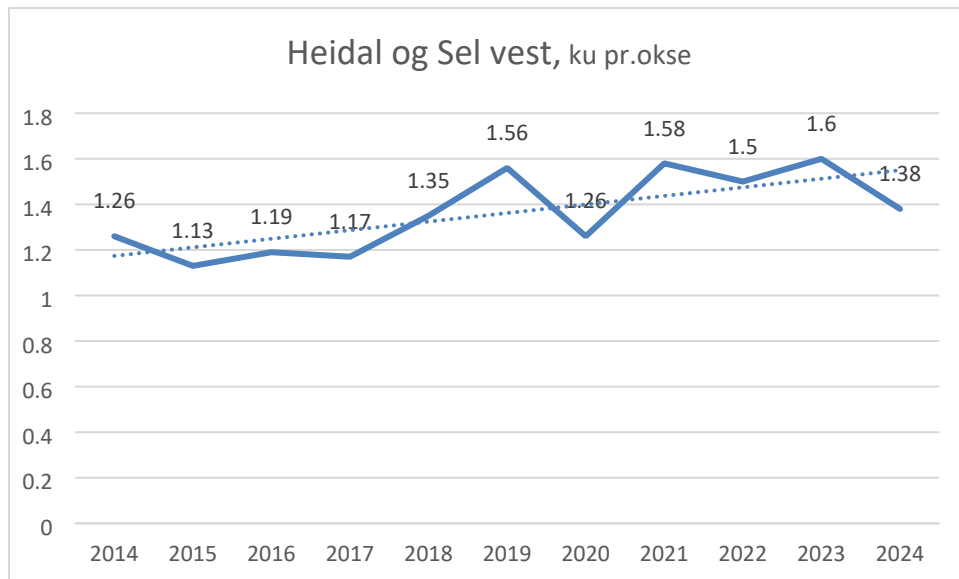
Sett ku pr. okse

Sett ku pr. okse er en indeks som sier noe om kjønnsfordelingen i bestanden. Når tallet er 1,0 blir det sett like mange ku som okser. For Sel Øst har kjønnsfordelingen vært noe ustabil de siste årene, og gjennomsnittet viser et litt lavt grunnforhold.

For Heidal og Sel vest har kjønnsfordelingen vært relativt stabil gjennom årene.

Gjennomsnitt Sel Øst siste 10 årsperiode: 0,98

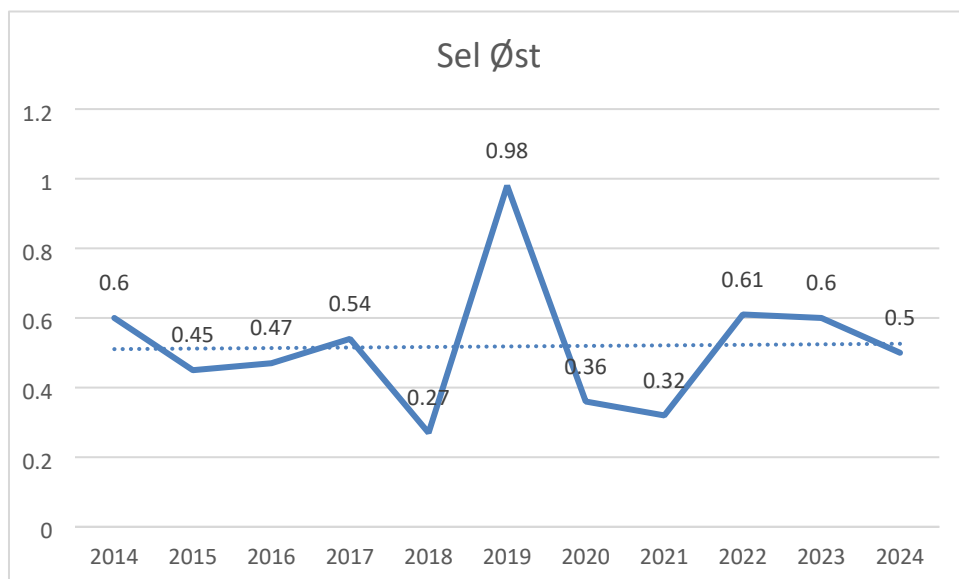

Gjennomsnitt Heidal og Sel vest siste 10 årsperiode: 1,36

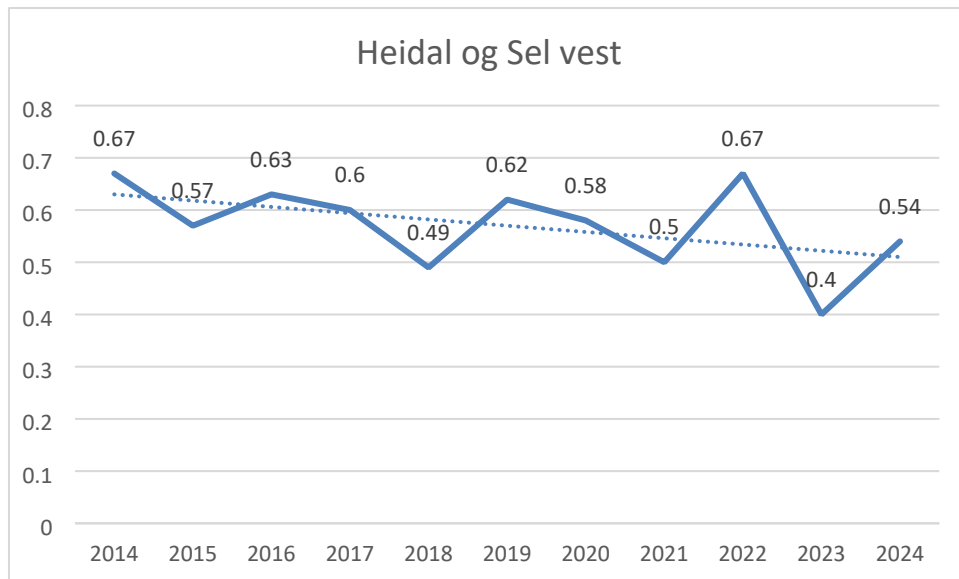
Sett kalv pr. ku

En indeks på hvor mange av kuene som har kalv, og sier noe om produktiviteten. En indeks på 0,5 vil si at 50% av alle sette kyr har kalv.

Tallene varierer noe mellom årene, men viser en relativ stabil trend. (litt nedgang for Heidal og Sel vest)

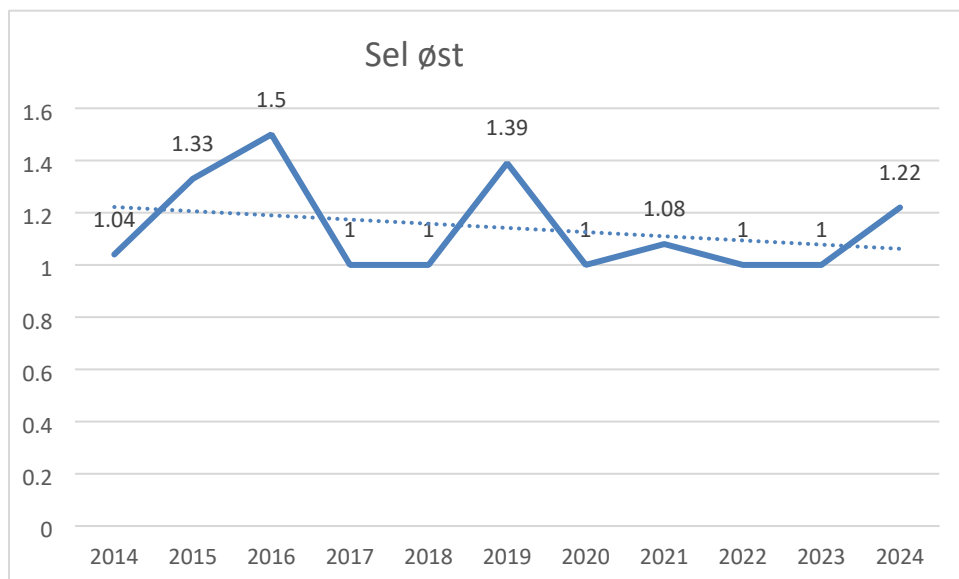
Gjennomsnitt Sel Øst siste 10 årsperiode: 0,52

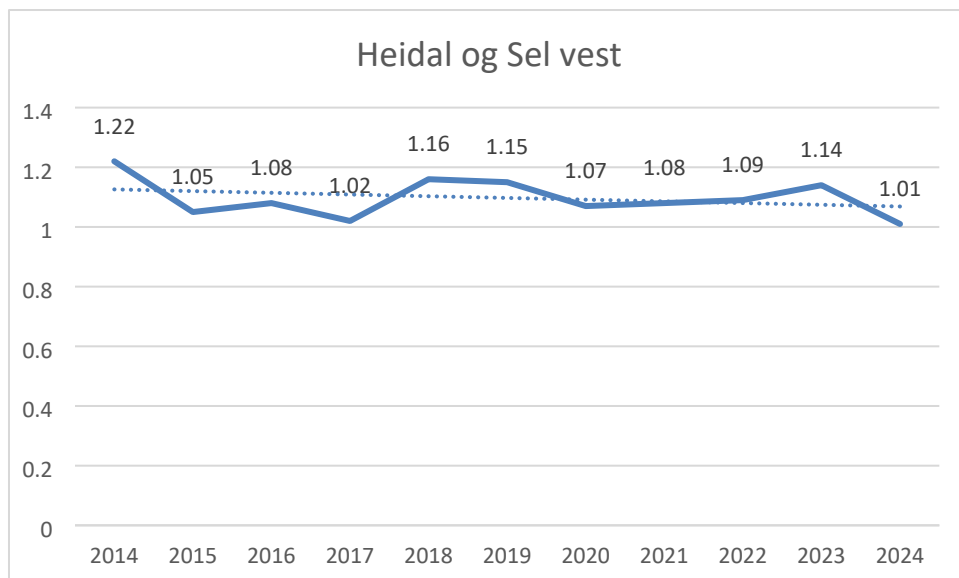
Gjennomsnitt Heidal og Sel vest siste 10 årsperiode: 0,57

Sett kalv pr. kalvku

Indeks på hvor mange av kuene som har tvillingkalv, og sier også noe om produktiviteten. 1,00 betyr at det ikke sett noen kuer med tvillingkalv. 1,10 betyr f. eks av 10 % av kuene som er sett har tvillingkalv.

Gjennomsnitt Sel øst siste 10 årsperiode: 1,14

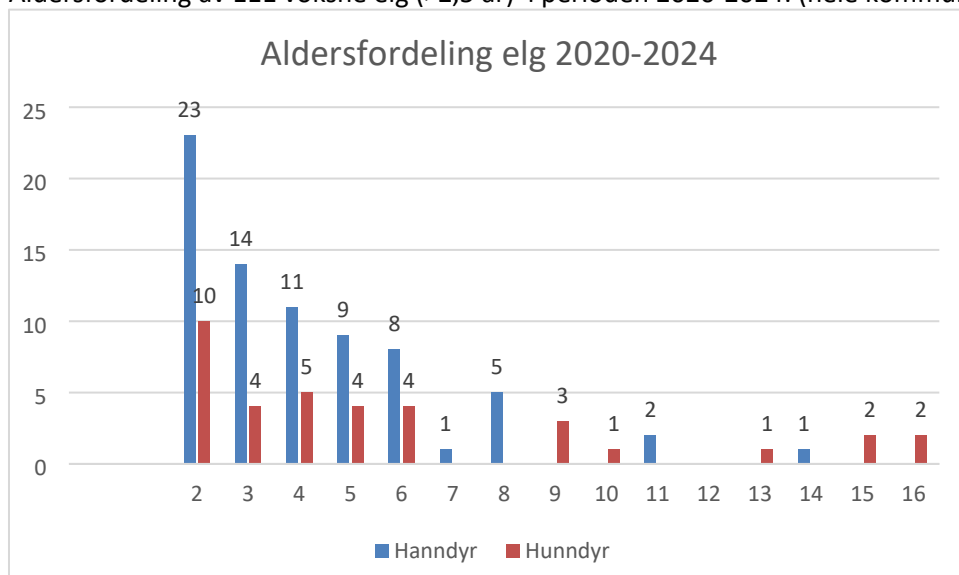
Gjennomsnitt Heidal og Sel vest siste 10 årsperiode: 1,10

Alderfordeling

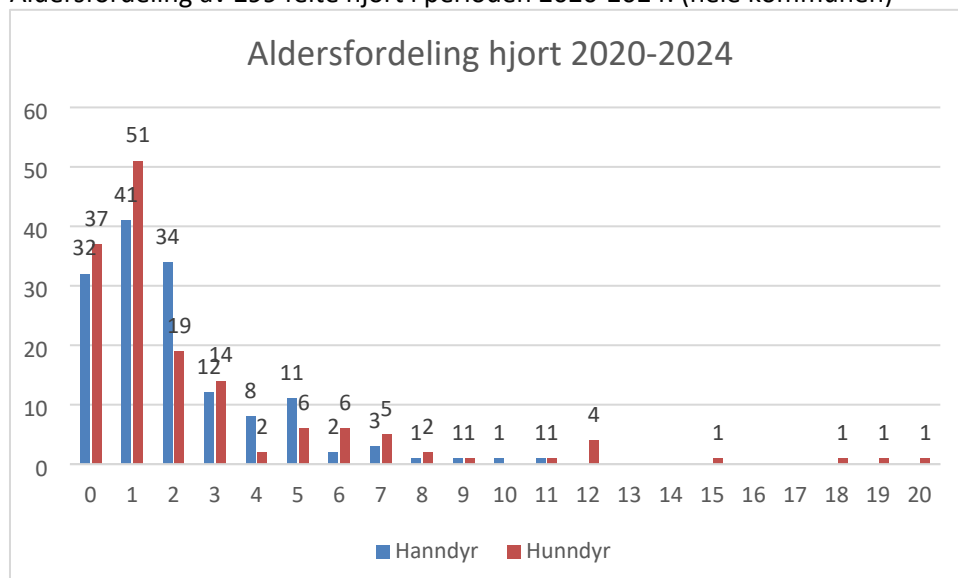
Kommunen sender hvert år alle elgjevever fra skutte dyr over 1,5 år inn til aldersbestemming. For kommunen, rettighetshaverne og jegere er det interessant å se hva faktisk alder er på de ulike dyrene, og spesielt for å vurdere dette opp imot slaktevektene og eventuelle gevirutviklinger. Dette er noe kommunen dekker selv, som et tilbud til rettighetshaverne og forvaltningen.

Sel kommune er i perioden 2022-2026 med i overvåkingsprogrammet for hjortevilt – delprosjekt hjort og sender i denne sammenheng inn alle hjortekjevene til NINA for analyser. I denne perioden får vi inn faktisk alder på all skutt hjort også.

Aldersfordeling av 111 voksne elg (>2,5 år) i perioden 2020-2024: (hele kommunen)

Aldersfordeling av 299 felte hjort i perioden 2020-2024: (hele kommunen)

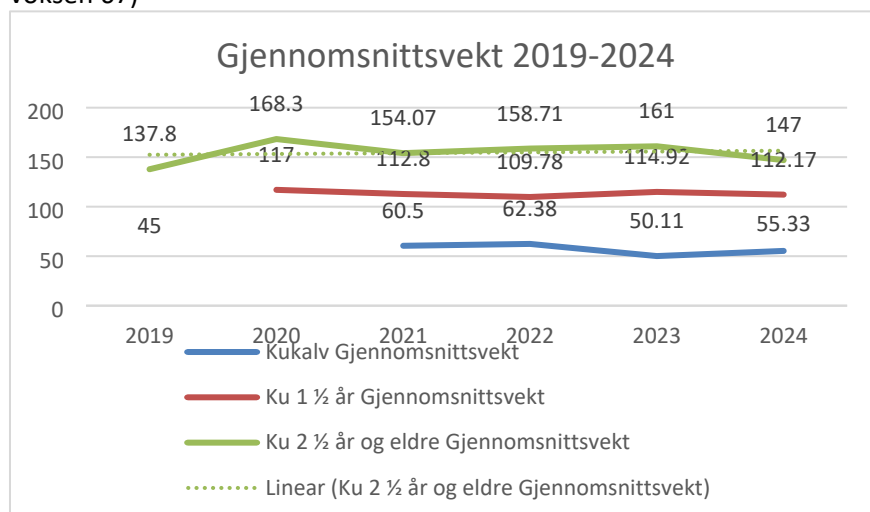
Alder og vekt er et viktig verktøy som brukes aktivt i forvaltningen, og kan blant annet si noe om kondisjonen.

Slaktevekker

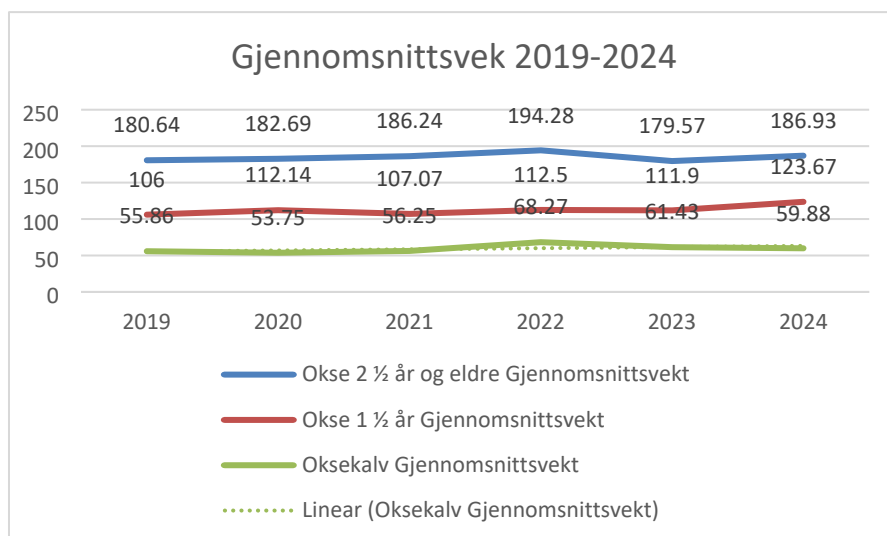
Sel har god oversikt over slaktevekker på felte elg og hjort gjennom mange år, da blant annet alle kjeve- og vekter leveres inn etter endt jakt. Kjevene skal i utgangspunktet være koblet opp mot hjorteviltregisteret, med tilhørende individnummer. Sel kommune har avtale om tjenestekjøp fra Sel fjellstyre, der blant annet årlig oppdrag er oppsummering av årets jakt med gjennomgang og kontroll av kjeve opp imot sett og skutt på hjorteviltregisteret. Det er viktig at jaktrettighetshaverne minner jegerne på sin plikt og viktigheten av å fylle ut korrekt informasjon for alle skutte dyr, slik at vi får et godt statistikkgrunnlag.

Det mangler en del vekter i hjorteviltregisteret, som jegerne ikke har lagt inn. Tallgrunlaget er derfor noe mangelfullt:

Gjennomsnittsvekter på hunndyr elg, perioden 2019-2024. Datagrunnlag: 133dyr (kalv 23, åring 46, voksen 67)

Gjennomsnittsvekter på hanndyr elg, perioden 2019-2024. Datagrunnlag: 224dyr (kalv 41, åring 61, voksen 122)

I forvaltningssammenheng er det interessant å se på vektutvikling på dyra, spesielt for kalver. Kalver er mest utsatt for beitepress og næringsmangel. Videre kan vektene, spesielt kalvevektene si noe om hvordan elgbestanden er forvaltet.

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig slaktevekt for de ulike kjønns- og alderskategoriene i perioden 2019-2024, med henholdsvis Sel, Innlandet og Norge satt opp mot hverandre. Vektene på elg skutt i Sel er gjennomgående lavere på alle kjønns- og alderskategorier sammenlignet med Innlandet og Norge.

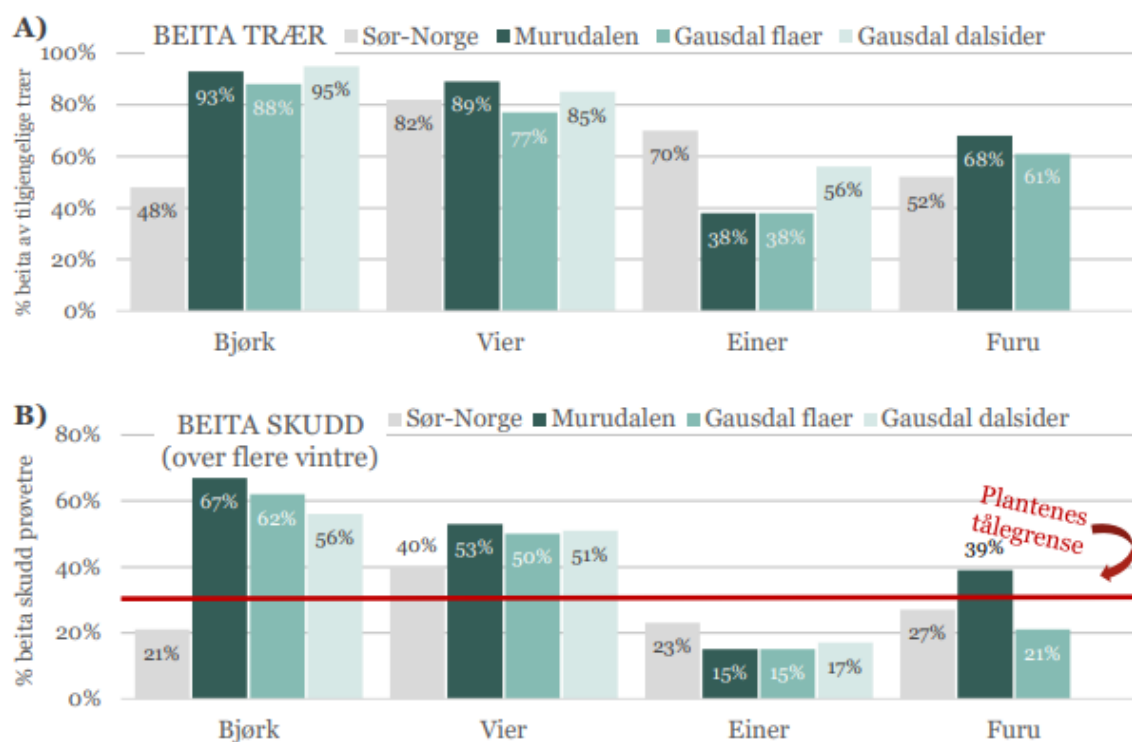
Dyrekategori	Oksekalv	Kukalv	Okse 1,5 år	Ku 1,5 år	Okse 2,5 år	Ku 2,5 år
Sel	59	54,5	112	113	185	154,5
Innlandet	65	60,5	129	120	201	165
Norge	62	58	127,5	120	198	166

Beiteforhold

Elgmerkeprosjektet "Elgen i Oppland 2020-2024" som er et elgmerkeprosjekt som undersøker elgens trekkemønster og områdebruk basert på elg merket med GPS-sendere slår fast at Heidal er en del av vinterbeiteområdet til elgen i vestoppland. Det foreligger flere gamle beitetakser for deler av kommunen, og ny beitetakst nå i forbindelse med elgmerkeprosjektet. Alle takstene viser at det er overbeite og skogskader.

Den siste taksten har ikke fokusert på ROS artene, da disse var svært sjeldne i det aktuelle takstområdet, og uansett viser svært høy beitegrad. Taksten slår vider fast at uvanlig mange av trærne var beita i indre Oppland, og at det akkumulerte beitepresset på trærnes skudd vinterstid også var høyere enn i øvrige takserte områder. Det finnes også spor etter beiteskader på gran, som beskrives som nødmat i rapporten. Videre nevner rapporten at andel beita skudd (beitepresset) tilsier at vinterbestanden av elg i indre Oppland siste 5-10 år har vært rundt den maksimale bæreevnen. Det nevnes også at furu kun utgjorde 5% av tilgjengelig beitetrær (30-300cm) selv i furudominerte Murudalen. Man kan derfor stille spørsmål om årsaken til dette er at furu stedvis er helt nedbeita og dør ut i enkelte områder.

Figur 16 i rapporten viser følgende:

I forbindelse med denne beitetakten er det beregnet at ernæringsmessig bæreevne er maks 0,9 elg/km² (vinterbestand etter jakt) i Murudalen. Aktuelt areal i kommunene Nord-Fron, Sel og Vågå er anslått til å være ca. 480 000 dekar. (dette er areal nord for Olstappen, der det telles alle inn/nordgående elgspor årlig i forbindelse med trekket). Dette tilsier en bestand på maks 432 elg (ink. lokal elg).

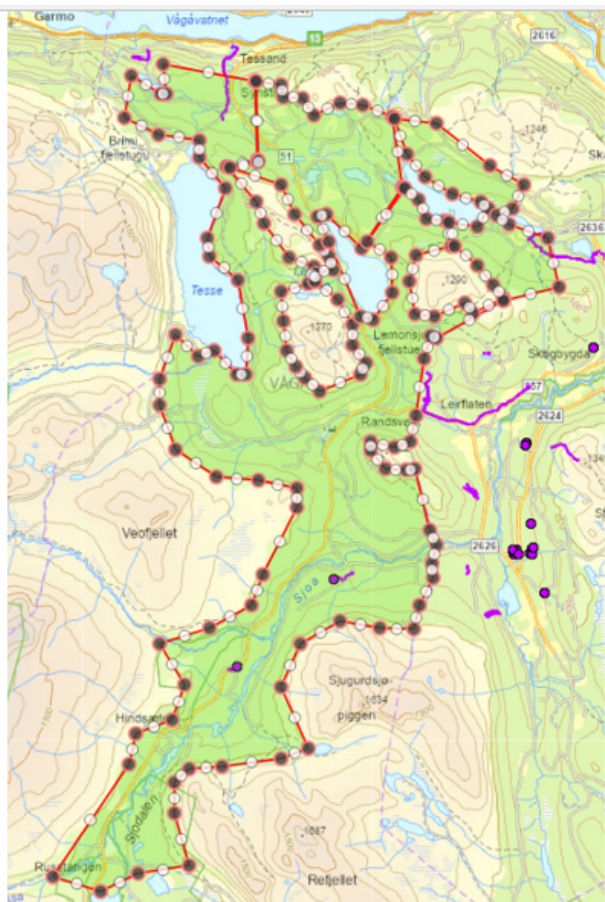
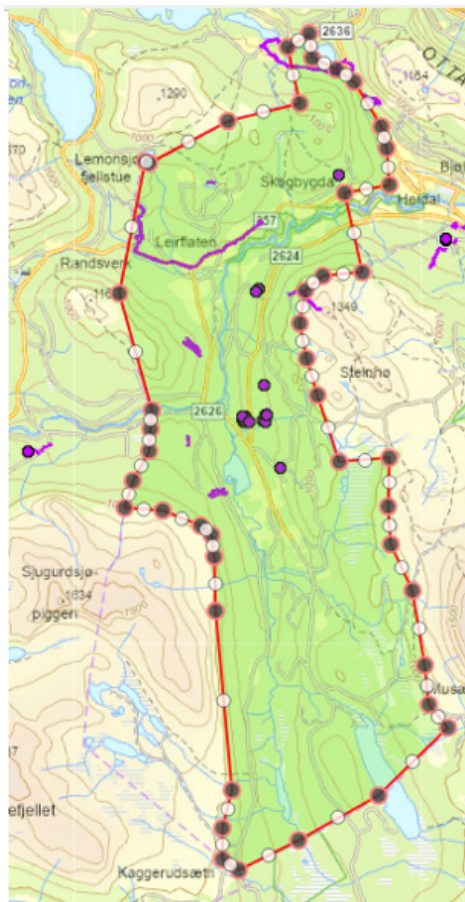
Trekkelgtelling:

	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/24	Gjennomsnitt
Trekk ut	627	794	713	570	558	667	655

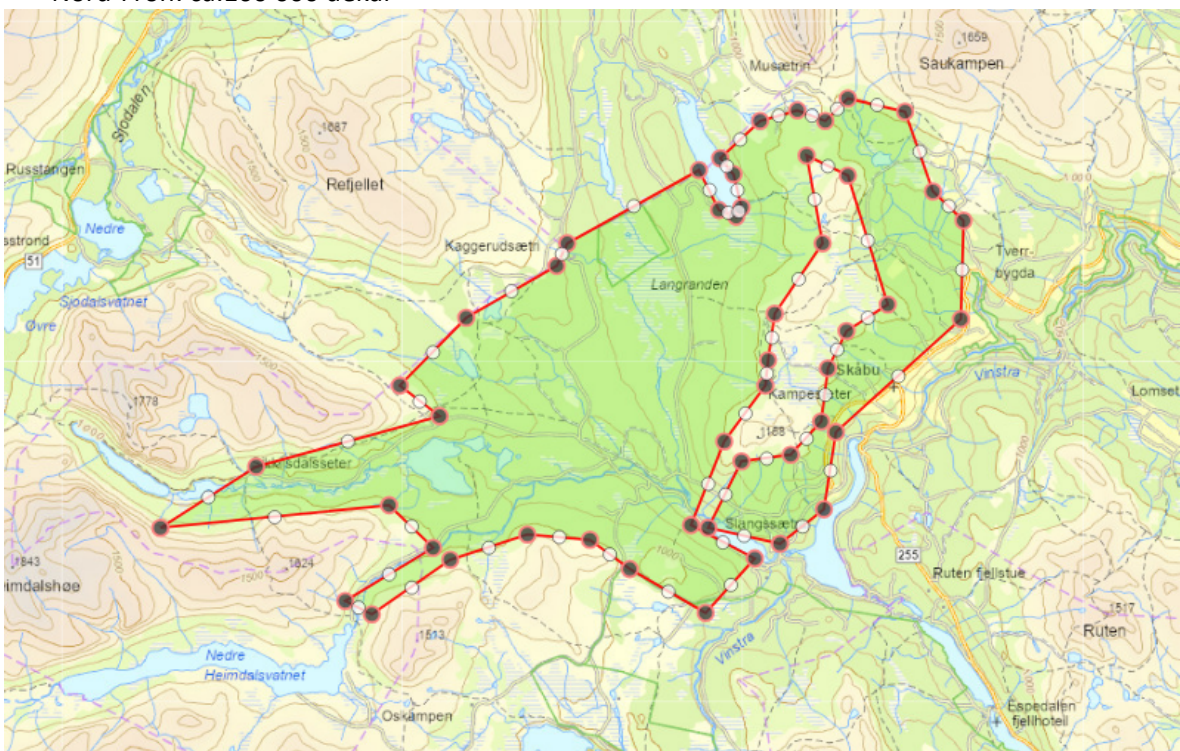
Dette tilsier at tall på trekkelg må ned, for å komme ned på ernæringsmessig bæreevne.

Sel: ca.140 000 dekar

Vågå: ca. 180 000 dekar

Nord-Fron: ca.160 000 dekar

Kommunene Vågå, Sel og Nord-Fron gjennomførte en felles beitetakst i vinterbeiteområdene sommeren 2016. Beitetaksten ble utført av FAUN Naturforvaltning. Denne taksten viser også at området er kraftig overbeita over lang tid. Det anbefales i rapporten at det bør tas ut trekkelg.

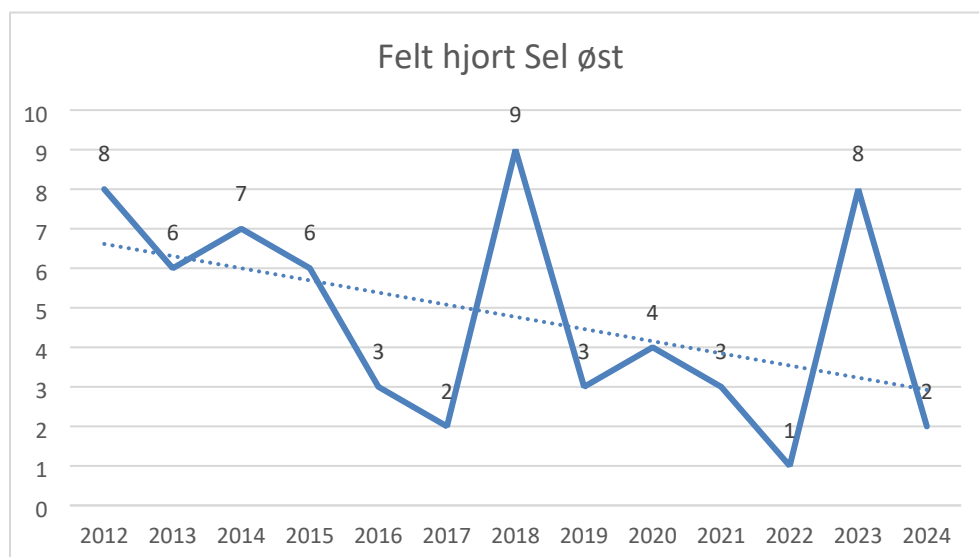
Rapporten nevner blant annet: «Vi anbefaler at elgstammen reduseres vesentlig, og til et nivå der uttaksprosenten for de kvantitativt viktigste beiteplantene for elg (furu og bjørk) er betydelig under en uttaksprosent på 35%. Vi anbefaler at jaktinnsatsen intensiveres for alle kommunene, og spesielt i Vågå der beitetrykket under årets takst var klart størst. I den grad det er mulig bør reduksjonen i elgbestanden rettes mot trekkelg. Måltrettet bestandsplansamarbeid innenfor hele årsleveområdet til elgbestanden bør prioriteres høyt. Det synes likevel klart at den «stedegne» elgbestanden også bør reduseres noe for at beitetrykket og skogskadene skal avta, samtidig som en legger grunnlaget for et bærekraftig beitegrunnlag».

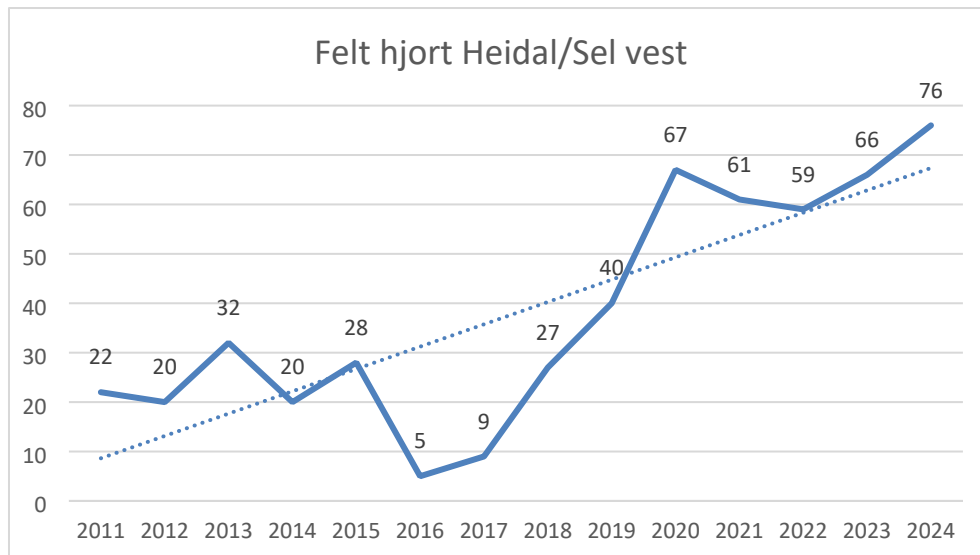
Sel kommune har med bakgrunn i dette senka minstearealet på elg i dette område fra 4.000 til 3.000 dekar pr/elg og har med dette fått en større elgkvote.

Bestandsstatus hjort

Kommunen har valgt å ikke benytte seg av sett hjort statistikken da tallene og datagrunnlaget er usikre. Jegerne oppfordres til å føre sett og skutt på samme måte som med elg, jaktrettighetshaverne må følge opp dette videre.

Det blir sett og skutt mere hjort i kommunen, spesielt for Heidal og Sel vest. Deler av kommunen har hjort kun deler av året, mens andre områder har hjort gjennom hele året. Dette gjør at jakten på hjort tidvis kan være krevende da det virker til å være store terreng og områdevariasjoner. Hjorten bør derfor jaktes på der den til enhver tid har opphold, jamfør sesong og områdevariasjoner.

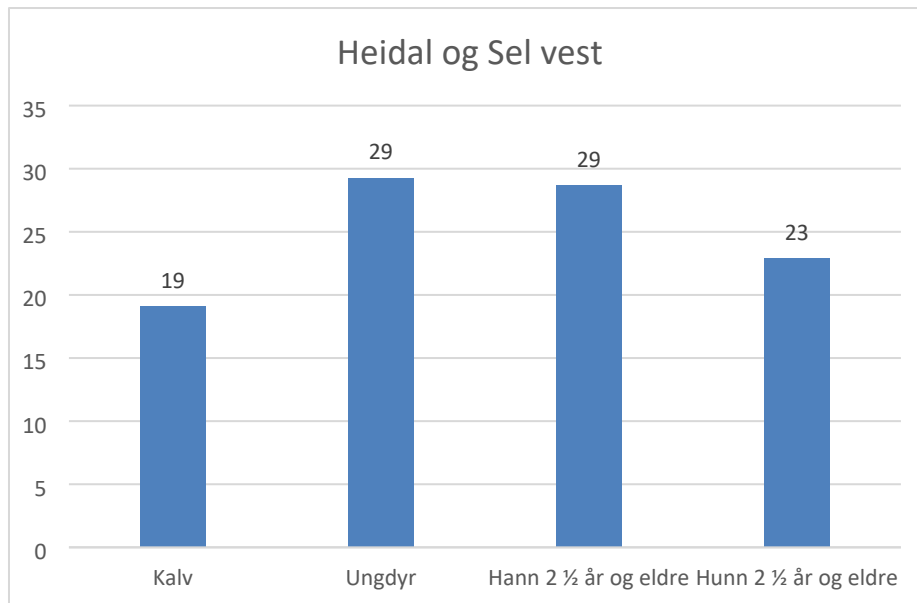

Generelt sett er hjorten i framvekst på hele Østlandet, og det trekker over en del hjort fra vestlandet. Når det gjelder avskyting og fordeling på kjønn og alder, er det viktig for forvaltningen å være i forkant slik så en unngår en stor hjortebestand som kan komme i konflikt med jord- og skogbruksnæringen.

Grafen nedenfor viser gjennomsnittlig fordeling for kjønn og alder i prosent fra 2014-2024.

Kommunen mener det vil være viktig for rettighetshaverne å fokusere på en høy avskyting i den neste bestandsplanperioden, og at avskytingen må rettes mot de produktive dyrene. Det vil i den sammenheng være viktig å utnytte perioden fra jaktstart til elgjakta godt, da det erfaringsmessig i denne perioden er størst potensiale for felling av hjort på innmark. I tillegg bør avskytingen ha fokus på høy avskyting av voksne hunndyr og kalv.

Kommunene Vågå, Sel, Nord-Fron, Sør-Fron og Ringeby har i flere år samarbeidet om felles vårtelling av hjortevilt, med spesielt fokus på kartlegging av hjortebestanden. Dette er et samarbeid som kommunene bør fortsette med som et ledd i å kartlegge bestandsutviklingen. Det er i denne sammenheng svært viktig å gjennomføre telling på lik dato i alle kommunene.

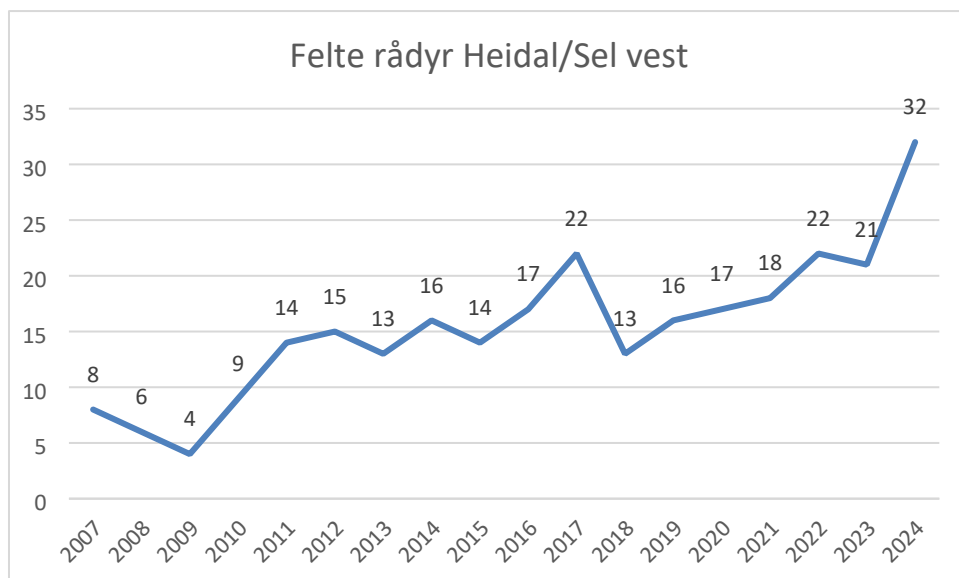
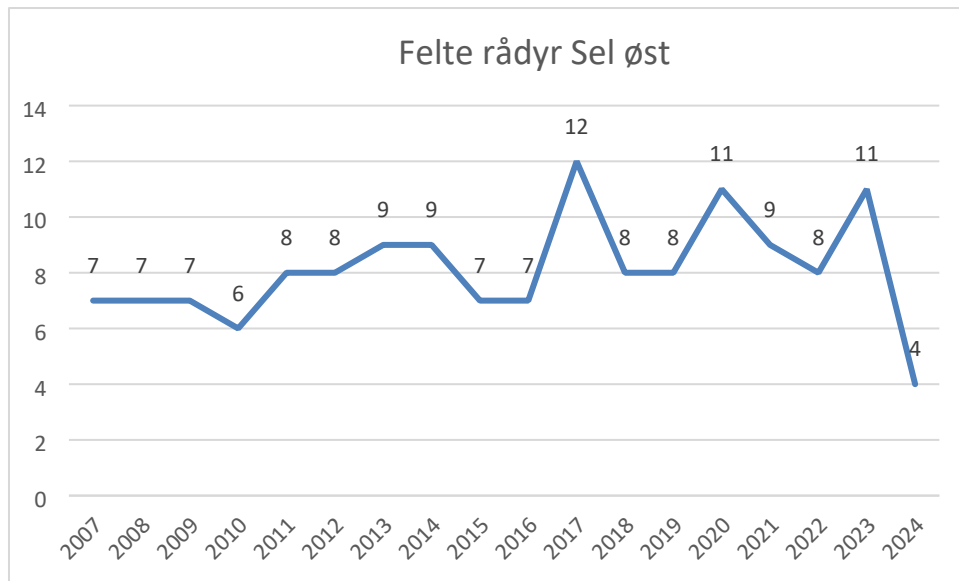
Bestandsstatus rådyr

Bestanden av rådyr er mer påvirket av andre faktorer enn jakt, i motsetning til elg og hjort. Påkjørsler og predatorer som rev og gaupe er vel så bestandsregulerende som jakt. Dette i tillegg til enkelte harde vintre gjør at rådyrbestanden svinger mye fra år til år.

Kommunen vet også at det blir tatt killinger av slåmaskiner under slåtten, en spørreundersøkelse utsendt for noen år siden slo fast at ca. 26% av de spurte hadde opplevd dette i løpet av de siste 5 årene. Det anbefales derfor at de ulike jaktrettighetshaverne vurderer grunnlaget for kvotestørrelse fra år til år.

Kommunen opplever noe mangelfull rapportering på rådyr. Skutte dyr skal rapporteres inn på samme måte som hos elg og hjort, og rettighetshaverne må følge opp denne saken videre slik at kommunen får inn korrekt statistikk på dette.

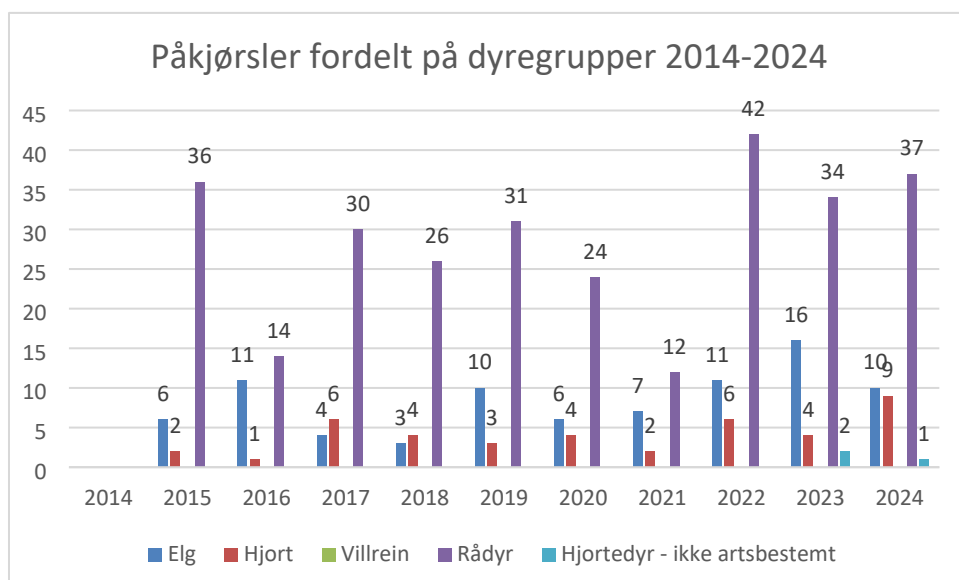
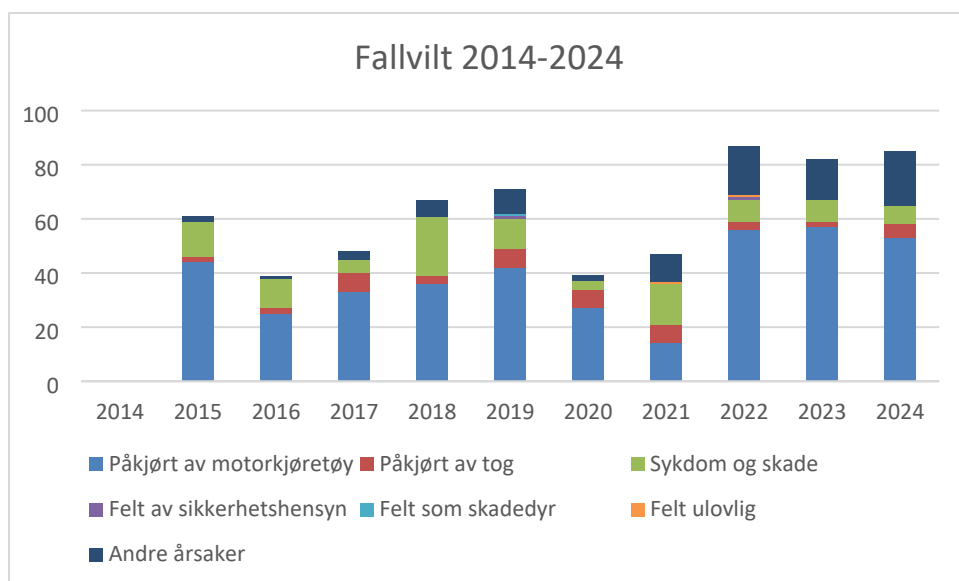
Kommunen vil oppfordre rettighetshaverne til å ha fokus på uttak av dyr som oppholder seg i trafikknære områder for å unngå påkjørsler.

Fallvilt

Fallvilt er dyr som er påkjørt, er funnet dødt eller skadd i naturen eller som er avlivet utenom ordinær jakt. Håndtering av fallvilt er en kommunal oppgave. Den største årsaken til dødelighet for fallvilt, er påkjørsel på veg og bane.

Antall fallvilt i Sel varierer mellom år, men viser høye tall.

Vurdering mot andre kommuner

Sel, Nord-Fron og Sør-Fron kommuner har hatt ett tett samarbeid om kommunale retningslinjer for hjorteviltforvaltning og om elgforvaltning spesielt på østsida av E6/Gudbrandsdalslågen. Alle bestandsplanene rulleres samtidig, og det arbeides om fellesbestemmelser i bestandsplanene med hensikt om å få en bedre forvaltning gjennom årsleveområdet til hjorteviltet. Det har i den forbindelse vært frivillige samarbeidsmøter mellom rettighetshaverne i de nevnte kommunene.

For Sel vest har rettighetshaverne og kommunen deltatt i elgmerkeprosjekt "Elgen i Oppland" 2020-2024 som involverte 11 kommuner, og hvor resultatene vil kunne danne grunnlag for forvaltningssamarbeid over kommunegrensene. Per nå er det ingen direkte samarbeid med felles koordinering av bestandsplaner og bestandsplansamarbeid. Dette er imidlertid noe som burde vært iverksatt.

Kommunale målsetninger og retningslinjer

Felles målsetninger for forvaltning av alle artene

Hjortviltbestandene skal forvaltes etter formålsbestemmelsen § 1 i viltloven, forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 og formålsbestemmelsen i hjorteviltforskriften § 1. Disse gir:

§ 1. (lovens formål)

Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares.

§ 4. (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer)

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjennetegner den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

§ 5. (forvaltningsmål for arter) Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

Forvaltningsmålet etter første ledd gjelder ikke for fremmede organismer.

Det genetiske mangfold innenfor domestiserte arter skal forvaltes slik at det bidrar til å sikre ressursgrunnlaget for fremtiden.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskriften er at forvaltningen av hjortevilt ivaretar bestandenes og leveområdenes produktivitet og mangfold. Det skal legges til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med sikte på nærings- og rekreasjonsmessig bruk av hjorteviltressursene. Forvaltningen skal videre sikre bestandsstørrelser som fører til at hjortevilt ikke forårsaker uakseptable skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Prinsippene i skogbrukslova bør også ligge til grunn i kommunens mål og retningslinjer:

Det vises til skogbrukslova § 9: «Der beiting av hjortevilt fører til vesentlege skadar på skog som er under forynging, eller der beitinga er ei vesentleg hindring for å overhalde plikta til å forynge skog etter § 6 i denne lova, skal kommunen som viltorgan vurdere om det er behov for å regulere bestanden av hjortevilt slik at beitetrykket blir redusert».

Sel kommune kan vurdere å pålegge tiltak for det enkelte bestandsplanområdet dersom de ikke holder seg innenfor følgende verdier og målsettinger:

Målsetninger for elg

Det foreligger god kunnskap om elgbestanden i Sel gjennom sett og skutt statistikken og aldersbestemmelse som er gjort gjennom flere år. Det gir et godt utgangspunkt for den videre forvaltningen.

Sel kommune sine målsetninger for elg i den neste bestandsplanperioden:

Parameter	Status Heidal og Sel vest 2022-2024	MÅL 2025-2027/2028	Status Sel Øst 2019-2024
Sett elg pr.jegerdag	0,77	<0,5	0,45
Felt elg pr.jegerdag	0,07	<0,06	0,04
Ku pr.okse	1,49	1,3-1,8	0,95
Kalv pr.ku	0,54	>0,5	0,56
Kalv pr.kalvku	1,08	>1,1	1,12
Slaktevekt kalv samlet	60,5	65 kg	51
Slaktevekt åringer samlet	114	120 kg	122
Trekkelg*	598	<300	

*Trekkelg: det skal arbeides for at trekk ut fra vinterbeite i Murudalen (telling ved Snubbli og Jotunheimvegen i Nord-Fron) skal ned mot 300 dyr. (ref. beitetakster og ernæringsmessig bæreevne)

Sel kommune oppfordrer rettighetshaverne til følgende:

- Ha en høy andel kalv i uttaket
- Ta ut små dyr og spare de store produktive dyrene
- Ta ut dyr i områder med store beiteskader på skog og innmark, samt dyr som oppholder seg nært veg, jernbane og boligfelt

Målsetninger for hjort

Hjortebestanden i Sel skal ikke vokse utover dagens størrelse for å unngå skader på skog og innmark. Avskytingen skal i størst mulig grad rettes mot hind for å hindre bestandsøkning. I områder med tilhold av mye hjort og risiko for beiteskader, skal rettighetshaverne ha økt fokus på felling. Jakt på innmark i perioden 1.9-24.9 bør prioriteres.

Målsetninger for rådyr

Rådyrbestanden i Sel skal forvaltes slik at bestandens produktivitet bevares. Rettighetshaverne skal ha fokus på et balansert uttak av de ulike alders- og kjønnskategoriene for å sikre en sunn bestand. Rettighetshaverne bør fokusere på å felle dyr som oppholder seg i trafikknære områder over tid.

Rapportering til Hjorteviltregisteret

Jaktrettighetshaverne har ansvaret for at alle felte dyr skal innrapporteres til Hjorteviltregisteret. Dette gjelder både elg, hjort og rådyr. I tillegg skal sett og skutt registreres for følgende arter: elg og hjort.

Mål for beiteskader

- Furu: maks beitegrad 30-35 %
- Gran: maks beitegrad 5-10 %
- Rogn, osp, selje (ROS): maks beitegrad 50%

Mål for ulykker på veg og bane:

- Elg: maksimalt 15 stk.
- Hjort: maksimalt 15 stk.
- Rådyr: maksimalt 30 stk.

Sel kommune kan vurdere å pålegge tiltak dersom maksimaltallene blir oversteget.

Bestandsplaner

Forvaltningen er godt organisert hos Sel kommune i dag med to bestandsplaner. Ett bestandsplanområde på vestsiden av Lågen og ett på østsiden av Lågen. Kommunen har som mål å videreføre dette, og ser klare stordriftsfordeler med denne organiseringa. De kommunale målene og retningslinjene skal legges til grunn ved utarbeidelse av bestandsplanene, men det er samtidig et mål for kommunen at kommunens målsetninger ikke er til hinder for rettighetshavernes handlingsrom. Bestandsplanene skal oppfylle følgende krav:

- 3-4 års varighet – kommunen kan dispensere ved spesielle årsaker
- Inneholde konkrete målsetninger for bestandsutvikling og plan for den årlige avskytingen i antall dyr, fordelt på alder og kjønn
- Rutiner for innsamling og rapportering av bestandsdata, herunder kjeve og Hjorteviltregisteret
- Overholde følgende frister:
 - For elg, hjort og rådyr skal valdansvarlig representant rapportere årlig fellingsresultat til kommunen innen 14 dager etter endt jakt.
- Kontaktinformasjon for valdansvarlig representant
- Rettighetshaverne skal vurdere sin bestandsplan opp mot andre vald/bestandsplanområder innenfor samme årsleveområde. Avskytingsstrategien bør være i samsvar med andre vald/bestandsplanområder i samme årsleveområde.

Kontroll og rapportering

- Rettighetshaverne skal informere jaktlag og jegere om krav til godkjent ettersøkshund og ettersøksrutine vedrørende varsling ved påskutte dyr. Kommunen kan gjennomføre kontroll av avtale på tilgang til godkjent ettersøkshund.
- Jegerne skal legge inn sett og skutt data på Hjorteviltregisteret fortløpende og senest innen 7 dager etter endt jakt
- Det skal rapporteres slaktevekt for alle dyr